

ZN-II.9532.5.2019.9

Pani
Agnieszka Szudra
Przewodnicząca Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
w Nowym Tomysłu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29) kontrolerzy w składzie:

- Monika Misiak – inspektor wojewódzki – kierownik kontroli,
- Dorota Michalska – inspektor wojewódzki,
- Honorata Lewandowska – starszy inspektor wojewódzki,
- Dagmara Błaszczyk-Owczarek – starszy specjalista,
- Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu,
- Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu – lekarz,
- Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu – doradca zawodowy

przeprowadzili w dniach od 01.03.2019 r. do 01.04.2019 r. kontrolę w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomysłu na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 30.01.2019 r. nr KN-II.0030.78.2019.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli.

Przedmiot kontroli obejmował:

- usytuowanie organizacyjne Powiatowego Zespołu;
- kwalifikacje członków Powiatowego Zespołu;
- warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu;
- prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- zgodność orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2018 r. do 01.03.2019 r.

W związku z powyższym, na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli

na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomysłu nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2027).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadamiała osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiał stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane terminowo, zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2096). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

W wyniku kontroli działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomysłu oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem następujących nieprawidłowości.

W okresie objętym kontrolą dokonano analizy merytorycznej 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarzy przewodniczących składów orzekających, załączonych do 50 akt, która wykazała, że:

- w 5/50 sprawach opis badania podmiotowego był niewystarczający;
- w 4/50 sprawach opis badania przedmiotowego był niewystarczający;
- w 29/50 sprawach opis zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej był niewystarczający,
- w 8/50 sprawach przyznając wskazanie do uzyskania karty parkingowej lekarz nie umieścił na druku „oceny” wyraźnego i jednoznacznego wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej,

- w 16/50 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające,
- w 1/50 sprawie sporządzona przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego ocena stanu zdrowia osoby orzekanej była we fragmentach nieczytelna,
- w przypadku 11 spraw na druku oceny brak było wpisu wskazującego na konieczność sprawowania stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań, co stanowi naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- w przypadku 2 spraw kwalifikując do niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności symbol: 12-C, w dokumentacji medycznej i ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było schorzeń stanowiących podstawę do ustalenia symbolu niepełnosprawności 12-C, co stanowi naruszenie § 2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia;
- w przypadku 1 sprawy kwalifikując do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności symbol: 02-P, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia nasilenia zaburzeń psychiatrycznych, co stanowi naruszenie § 32 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
- w przypadku jednej sprawy, na podstawie analizy całości akt postępowania orzeczniczego, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji medycznej, oceniając całokształt okoliczności związanych ze stanem zdrowia osoby orzekanej na dzień wydania orzeczenia, budzi zastrzeżenie zaliczenie osoby orzekanej (dziecka) do niepełnosprawności, co stanowi naruszenie art. 4a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 1 rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

W wyniku kontroli przeanalizowano „Oceny pedagogiczne dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób realizujących obowiązek szkolny”, sporządzone według obowiązującego wzoru, przez pedagoga Powiatowego Zespołu w Nowym Tomyszu. Analiza dotyczyła dziewięciu sporządzonych ocen pedagogicznych dzieci do 16 roku życia. We wszystkich przypadkach dzieci zostały zaliczone do osób niepełnosprawnych. W żadnej z kontrolowanej dokumentacji orzekający pedagog nie zgłosił zdania odrębnego. Największe zastrzeżenia budzą punkty XII oraz XIII – w których pedagog nie dokonuje opisu czynności determinujących konieczność udzielania pomocy/opieki przy jednoczesnym zakwalifikowaniu do osób niepełnosprawnych. W związku z tym proponowane przez pedagoga rozstrzygnięcia są nieprawidłowe, niezgodne z obowiązującymi standardami orzeczniczymi. Większość z kontrolowanych ocen sporządzona została niezgodnie z obowiązującymi wytycznymi zawartymi w materiałach szkoleniowych dla pedagogów z 2015 roku wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzeczniczym”. Ponadto, w ocenach występuje brak zakreśleń oraz dokonania wymaganych opisów w poszczególnych punktach. Sporządzone oceny są w niektórych częściach nieczytelne. Tylko 3 z kontrolowanych oceny wykazują spójność. Większość z nich natomiast nie zawiera opisu występujących ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu.

Uzasadnienia w kontrolowanych ocenach są ogólnikowe. Występują w nich treści, które są powieleniem innej oceny bez podania konkretnego i indywidualnego dla orzekanego przypadku opisu. Ponadto, informacje zawarte w uzasadnieniach nie są adekwatne do treści zawartych w ocenie. Pedagog w sposób mało wnikliwy argumentuje proponowane rozstrzygnięcie.

W wyniku kontroli przeanalizowano „Oceny zawodowe”, sporządzone według obowiązującego wzoru, przez doradcę zawodowego Powiatowego Zespołu w Nowym Tomyślu. Analiza dotyczyła dziesięciu sporządzonych ocen doradcy zawodowego. Część ocen jest niekompletna, ogólnikowa i schematyczna.

W wyniku kontroli przeanalizowano „Oceny psychologiczne”, sporządzone według obowiązującego wzoru, przez psychologa Powiatowego Zespołu w Nowym Tomyślu. Oceny sporządzane w procesie orzekania stanowią materiał dowodowy zatem muszą być wypełniane w sposób pełny, wyczerpujący i szczegółowy. Winny wskazywać na fakty udowodnione, ponieważ oceny te są podstawą wydania decyzji o określonych konsekwencjach prawnych.

Kontroli poddano również dwadzieścia cztery „Oceny funkcjonowania społecznego” sporządzone przez pracownika socjalnego. Część ocen została sporządzona niepoprawnie pod względem merytorycznym, tj.: brak było opisu faktycznych ograniczeń, brak opisu stopnia uzależnienia od innych osób w codziennym funkcjonowaniu, nie wskazano zakresu koniecznej opieki i pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu. Część ocen była niespójna z końcową kwalifikacją.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zaleca się co następuje.

1. Oceny stanu zdrowia – sporządzane przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego – wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej – w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań – zamieszczać wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku oceny stanu zdrowia – zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.

2. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

3. Należy zobowiązać pedagoga Zespołu do sporządzania ocen pedagogicznych w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy, z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie.

4. Zaleca się ponowną analizę opracowania „Kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzecznictwa” wydanego w 2015 roku przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zawarte w nim materiały pomocnicze i wytyczne dotyczące prawidłowego sporządzania oceny pedagogicznej wprowadzić do bieżącego stosowania.

5. Przy sporządzaniu ocen szczególnie należy zwrócić na dokonywanie opisów w punkcie XII i XIII oceny determinujących konieczność udzielania pomocy/opieki przy zakwalifikowaniu do osób niepełnosprawnych. W przypadku stwierdzenia, iż dziecko wymaga pomocy i opieki wymagane jest sprecyzowanie w jakich czynnościach dziecko wymaga sprawowania opieki, a w jakich udzielania pomocy, gdyż są to odrębne pojęcia w procesie orzecznictwa. Zaleca się sporządzanie ocen zgodnie z obowiązującymi wytycznymi zawartymi w materiałach szkoleniowych dla pedagogów z 2015 roku wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Kryteria kwalifikowania

do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzeczniczym” mając na względzie fakt, że dokonanie opisu w punkcie XIV nie jest tożsame z przyznaniem dziecku statusu osoby niepełnosprawnej.

6. Należy zobowiązać pedagoga, aby w wyniku przeprowadzonego postępowania diagnostycznego, dysponując dokładnym i wieloaspektowym opisem przejawów trudności orzekanej osoby w samodzielnym funkcjonowaniu, dokonywał odpowiedniej kwalifikacji ograniczeń i przekładał je na odpowiedni zakres niepełnosprawności. Przy sporządzaniu ocen szczególnie należy zwrócić uwagę na indywidualne podejście do każdego orzekanego dziecka, unikając powtarzających się stwierdzeń.

7. Zaleca się sporządzanie trafnych, merytorycznie spójnych wewnętrznie, zgodnych z obowiązującymi standardami orzeczniczymi ocen pedagogicznych. Szczególnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny potwierdzające słuszność podjętej decyzji.

8. Zaleca się oceny doradcy zawodowego sporządzać w sposób kompletny i szczegółowy, nie według ustalonego przez doradcę schematu.

9. Oceny psychologiczne winny wskazywać na fakty udowodnione, zatem muszą być wypełniane w sposób pełny, wyczerpujący i szczegółowy, ponieważ oceny te są podstawą wydania decyzji o określonych konsekwencjach prawnych.

10. Zaleca się sporządzać poprawnie pod względem merytorycznym oceny funkcjonowania społecznego, tj.: oceny winny zawierać opis faktycznych ograniczeń, opisu stopnia uzależnienia od innych osób w codziennym funkcjonowaniu, zakres koniecznej opieki i pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu. Oceny winny być spójne z końcową kwalifikacją. Oceny winne być rzetelne a uzasadnienie powinno zawierać zakres ograniczeń funkcjonalnych udokumentowanych w treści oceny, pozwalający na wskazanie przesłanek kwalifikujących do proponowanego stopnia niepełnosprawności.

11. Należy poprawić argumentację w uzasadnieniach proponowanego stopnia niepełnosprawności. Należy wskazywać konkretne fakty i przesłanki kwalifikujących osobę orzekaną do określonego stopnia niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne i proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Beata Winiecka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim